

NAŠI PROBLEMI

Št. 8

Kranj, 11. junija 1962

Priporočila okrajnega odbora SZDL Kranj v zvezi z gradivom o delu in nalogah stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov v okraju Kranj

Okrajni odbor SZDL Kranj je obravnaval delo in naloge stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov v okraju Kranj in na osnovi zbranega gradiva in razprave ugotovil, da so stanovanjske skupnosti in krajevni odbori v okraju Kranj naredili določen razvoj in da so predvsem stanovanjske skupnosti na nekaterih področjih dosegle v svoji dejavnosti nekatere zelo pozitivne rezultate.

Hkrati okrajni odbor SZDL opozarja na številne probleme, ki se pojavljajo v sedanjem razvoju stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov in meni, da bi bilo v zvezi s tem potrebno, da občinski odbori preko krajevnih organizacij SZDL aktivneje posežejo v dejavnost krajevnih skupnosti in da mora biti pomoč krajevnim skupnostim pravzaprav stvar vsakdanje politike komune oz. mora biti krajevna skupnost nujno sredstvo za izboljšanje materialnega položaja državljanov v tem smislu, da državljanji preko svoje samouprave skrbijo za svoje dnevne potrebe, predvsem za družbeno reševanje problemov pomoči družini pri varstvu in vzgoji, v gospodinjstvu, pri reševanju problemov standarda, socialno-zdravstvene zaščite, komunalne dejavnosti in za naprednejše odnose med ljudmi.

Socialistična zveza naj stalno opozarja vse organe v komuni, da je izgradnja krajevnih skupnosti prav tako velik in pomemben problem, smoter in naloga komune, kakor je boj za čimboljše delo v podjetjih, za razvoj proizvodnih sil, za socialistične odnose med ljudmi itd. Socialistična zveza naj o problemih krajevne skupnosti ne razpravlja načelno, ampak naj probleme čimbolj konkretizira in daje predloge za konkretne rešitve posameznih problemov, ki se pojavljajo na področju krajevnih skupnosti.

Okrajni odbor meni, da so si naloge krajevnih odborov in stanovanjskih skupnosti tako podobne, da v prihodnje ne bi bilo potrebno delati razlike med stanovanjskimi skupnostmi in krajevnimi odbori in da bi lahko ene kot druge imenovali krajevne skupnosti. Okrajni odbor priporoča občinskemu ljudskemu odboru, da proučijo območja posameznih krajevnih skupnosti in da pri tem pazijo na to, da se samoupravljanje v krajevni skupnosti ne bi preveč drobil, ampak da bi zašle tako področja, kjer so interesi posameznih prebivalcev sorodni. Nadalje okrajni odbor priporoča občinskemu ljudskemu

odborom, da skubno proučijo probleme krajevnih skupnosti in da posebno pri izdelavi novih statotov čvrsto uzakonijo odnose med krajevnimi skupnostmi. Podrobno naj razčlenijo dolžnosti ljudskih odborov in drugih komunalnih samoupravnih organov do krajevnih skupnosti. Pri reševanju problemov krajevnih skupnosti se mora doseči tesno povezavo med podjetji, ljudskim odborom in krajevnimi skupnostmi, ker lahko skrb za osebne probleme proizvajavca poveča njegovo delovno storilnost in pomeni važno postavko družbenega standarda.

Okrajni odbor SZDL nadalje priporoča občinskemu ljudskemu odboru, naj proučijo in najdejo možnosti za prenos skrbi za vzdrževanje komunalnih objektov, ustanavljanje otroško varstvenih ustanov, obratov družbene prehrane, servisov itd. na krajevne skupnosti in naj jim za to dejavnost tudi zagotovijo primerna stalna finančna sredstva.

Okrajni odbor SZDL ugotavlja, da je v nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti nujno potrebna tesnejša povezava med krajevnimi skupnostmi in kadrovsko-socialnimi službami v gospodarskih organizacijah, kjer naj bi krajevne skupnosti prikazale tem službam konkretno problematiko članov kolektiva in kjer naj bi za konkretno akcijo, za konkretno rešitev problema gospodarske organizacije prispevale materialno pomoč. Gospodarske organizacije morajo biti zelo zainteresirane za delo in uspehe krajevnih skupnosti, predvsem glede na življenje svojih članov kolektiva izven tovarne, na območju krajevnih skupnosti. Socialistična zveza delovnih ljudi mora s široko politično akcijo doseči, da se bodo kolektivi v gospodarskih organizacijah zainteresirali za delo krajevnih skupnosti in da bodo v perspektivi krajevne skupnosti predstavljale podaljšek gospodarskih organizacij za reševanje problemov, ki jih imajo člani kolektivov iz gospodarskih organizacij izven svojega podjetja.

Okrajni odbor SZDL priporoča okrajnemu sindikalnemu svetu, da podpre napore Socialistične zveze pri politični akciji v kolektivih gospodarskih organizacij, da bi se aktivnost kolektivov usmerila tudi v izgrajevanje in razvijanje krajevnih skupnosti.

Na področju varstva otrok okrajni odbor opozarja na resolucijo, ki je bila sprejeta v Ljudski republiki Sloveniji in na to, da mora

postati varstvo otrok sestavni del občinske politike. Varstvenovzgojne ustanove naj bodo samostojne s tem, da dobi krajevna skupnost z njimi odnos ustanovitelja, ker hočemo na ta način zagotoviti vlogo družine pri upravljanju teh ustanov. Pri vprašanju ekonomskih cen za otroke v otroškovarstvenih ustanovah opozarja okrajni odbor na to, da je treba sicer ekonomsko ceno izračunati, vprašanje plačevanja po tej ekonomski ceni pa je treba postaviti na druge osnove. Na varstveno-vzgojne ustanove je treba gledati popolnoma drugače kot na druge komunalne usluge. Pri vseh drugih komunalnih uslugah lahko postavimo dosledno princip delitve po delu in cene po stroških, pri otrocih pa ne moremo postavljati tega principa, ker po tem principu predvsem rešujemo problem produktivnosti in problem osebnega standarda. Interes staršev, ki hočejo imeti otroka zdravega in srečnega, in interes komune, ki hoče imeti bodočega proizvajalca zdravega in sposobnega se srečujeta. Zato bi bilo prav, da v komuni dobro proučijo to vprašanje in ga skušajo rešiti na najbolj primeren način. Pri proučevanju tega problema je treba vztrajati na ekonomskem računu v otroški ustanovi in na participaciji staršev. Politika komune o tem vprašanju pa naj bo takšna, da komuna ali krajevna skupnost ne bo več subvencionirala ustanovo, ampak bo izvajala socialno politiko nasproti staršem in bo subvencionirala otroka, to se pravi, da naj bi se v otroškovarstvenih ustanovah formirale diferencirane cene oz. diferencirano plačevanje staršev po njihovih osebnih zmogljivostih. Okrajni odbor SZDL priporoča v tem pogledu ljudskim odborom, da v perspektivi razdelijo sredstva, ki so namenjena varstvenim ustanovam, krajevnim skupnostim, ki bodo mnogo bolj objektivno in mnogo bolj pravično lahko izvajale socialno politiko nasproti staršem in mnogo bolj smelo lahko izvajale diferencirano plačevanje staršev po njihovi osebni zmogljivosti.

Okrajni odbor SZDL občinskim ljudskim odborom priporoča, da se poslužijo širših koncepcij pri ustanavljanju varstvenih ustanov in da dajo pri formiranju varstvenih ustanov poudarek predvsem na varstvo otroka. Varstvo otroka naj bo pri formiranju teh ustanov primarna zadeva, nato pa šele vzgoja. Zato bi bilo potrebno vsaki občini izdelati širok program razvoja otroškega varstva v občini in mobilizirati vse sile, da bi se ta program postopoma uresničil.

Kar se tiče servisov bi bilo potrebno v komunah dobro proučiti vprašanje ustanavljanja servisov; to ne more biti več vprašanje samo posameznih krajevnih skupnosti, ampak je pri vsem tem važno, da krajevna skupnost z drugimi skupnostmi vred in tudi preko ljudskega odbora zagotovi, da bodo ljudje lahko koristili usluge. Kje bo servis, kdo ga bo upravljal in kako ga bo upravljal, vse to pa je stvar konkretnega dogovora. Vsako ustanavljanje servisov pa mora temeljiti na gospodarskem računu, cene uslug teh servisov morajo biti vsekakor ekonomske. Okrajni odbor opozarja, da servisi pri krajevnih skupnostih ne morejo biti socialne ustanove z neekonomskimi cenami, ampak da so servisi, ki se ustanavljajo na iniciativo krajevnih

skupnosti, lahko samo institucije, ki temeljijo na temeljitem gospodarskem računu in ki koristijo vse tehnične pridobitve zato, da bi na najbolj odgovarjajoč in seveda najbolj ekonomičen način dajali usluge občanom.

Nadalje okrajni odbor ugotavlja, da dosežanje delo hišnih svetov ne zadovoljuje in da bi ljudski odbori morali zelo hitro izdati potrebne odloke v zvezi z novimi predpisi, ki so izšli na področju urejanja stanovanjskih razmerij, stanovanjskih najemnin in oddajanj sredstev v stanovanjske sklade. Krajevna skupnost bi morala ustvariti večjo povezavo s hišnimi sveti in zato bi bilo prav, da občinski ljudski odbori odločno izvedejo vse ukrepe v tej smeri, da se pri krajevnih skupnostih formirajo finančni servisi za poslovanje hišnih svetov in da se hišni sveti v to poslovanje vključijo. Ti servisi naj poslujejo na ekonomskem računu. Okrajni odbor meni, da bo le na ta način ustvarjena boljša povezava s hišnimi sveti in da bo le na ta način krajevna samouprava ljudi dobila večji vpogled nad trošenjem sredstev v hišnih svetih.

Dosedanje delo poravnalnih svetov je bilo uspešno in je treba s takšnim delom nadaljevati. Krajevne skupnosti naj poravnalnim svetom posvetijo še večjo pozornost in naj skrbijo za to, da bi v prihodnje poravnalni sveti začeli delati tudi v preventivnem smislu, to se pravi, da ne bi čakali na razne spore, ki se potem obravnavajo na sejah poravnalnega sveta, temveč naj bi delovali preventivno v smeri izobraževanja ljudi, v smeri organiziranja raznih predavanj z namenom, da se dvigne zavest ljudi na tisto višino, da ne bo prihajalo do posameznih sporov med ljudmi.

Okrajni odbor SZDL priporoča ljudskim odborom, da bolj smelo prenašajo na krajevne skupnosti, na krajevno samoupravo ljudi odločanje o komunalnih zadevah, o socialno-varstvenih zadevah, o zadevah zdravstvenega varstva, predvsem z gledišča zdravstvene preventive, o zadevah varstva in vzgoje otrok, skratka, o zadevah in problemih, ki se tičejo odnosov med ljudmi in ki rešujejo vprašanja družbenega standarda ljudi na nekem področju. Ljudski odbori naj v svojih predračunih predvidijo sredstva za reševanje teh problemov v krajevnih skupnostih in naj ta sredstva izplačujejo na podlagi odločanja krajevne samouprave. Vse tehnično in strokovno delo okrog reševanja teh problemov pa naj bi prevzela uprava ljudskega odbora. Na podlagi celotnega gradiva in razprave okrajni odbor ugotavlja, da ljudski odbori in njihovi organi do sedaj niso dovolj pomagali krajevnim skupnostim pri razvijanju njihove dejavnosti, ugotavlja da so ljudski odbori premalo zaupali krajevnim skupnostim ljudi in zaradi tega priporoča ljudskim odborom, da uvidijo, da ni krajevna skupnost samo zadeva občanov, ki naj bi za reševanje svojih problemov sami zbirali sredstva, marveč da je krajevna skupnost tudi zadeva komune in njenih celotnih sredstev. Ljudski odbori naj prenehajo z dajanjem materialne pomoči krajevnim skupnostim v obliki dotacij in naj zagotovijo primerna sredstva v obliki deljivih dohodkov občine, to se pravi, občinski ljudski odbori naj točno določijo, iz katerih sredstev bodo krajevne skupnosti prejemale svoj del, tako

da bodo krajevne skupnosti že vnaprej lahko izračunale, kakšna sredstva jim bodo v tekočem letu pritekala za reševanje številnih problemov, ki so pred krajevnimi skupnostmi. Ljudski odbor naj preko krajevnih skupnosti vodi določeno politiko za urejanje številnih problemov občanov, njihovih dnevnih potreb, predvsem za urejanje socialističnih odnosov med ljudmi, za družbeno reševanje problemov pomoči družin pri varstvu in vzgoji otrok, gospodinjstvu, pri reševanju problemov standarda, socialne zaščite, zdravstvene zaščite itd.

Socialistična zveza delovnih ljudi naj bo v stalni akciji za to, da bodo zbori volivcev dejansko dobili drugačno vsebino svojega dela in da bodo zbori volivcev dejansko postali oziroma dobili značaj ljudskega parlamenta, značaj tribune, kjer občani — prebivavci nekoga področja razpravljajo o svojih problemih, razpravljajo o skupnih akcijah za reševanje teh problemov in podobno. Pri tem delu se morajo zlasti aktivizirati krajevni odbori Socialistične zveze delovnih ljudi. Krajevne skupnosti pa naj za vse svoje večje akcije, za vse pomembnejše ukrepe sklicujejo zbere volivcev, naj se občani na teh zborih posvetujejo o teh akcijah in od njih dobijo potrditev za izvajanje ukrepov in izvršitev posameznih akcij. Zbori volivcev morajo predstavljati dejansko samoupravo ljudi na področju krajevne skupnosti. Krajevne skupnosti, krajevna samouprava ljudi mora biti element za mobilizacijo širokega kroga občanov, mobilizacijo ljudi na prostovoljnem delu pod geslom: vsak po svojih zmožnostih naj prispeva za rešitev problemov, to se pravi,

ne prostovoljno delo kot fizično delo, ampak prostovoljno delo po zmožnostih vsakega posameznika. Za reševanje take naloge, pa naj krajevni skupnosti služijo predvsem zbor volivcev.

Plenum priporoča Občinskim odborom SZDL naj za svoja področja konkretno analizirajo problematiko krajevnih skupnosti in naj o tej konkretni analizi temeljito razpravljajo in na podlagi te razprave izdelajo konkretne zaključke za nadaljnje razvijanje krajevnih skupnosti. Občinski odbori Socialistične zveze delovnih ljudi naj pokrenejo močno politično akcijo, da bodo o problematiki krajevnih skupnosti razpravljali krajevni odbori Socialistične zveze, se pri tem poslužili priporočil okrajnega odbora Socialistične zveze in ta priporočila konkretizirali na svoje razmere in na svoje možnosti. Na področju krajevnih odborov SZDL je treba organizirati tribune ljudi, ki naj razpravljajo o problemih razvijanja krajevne skupnosti. Socialistična zveza naj od tod črpa material, ki ji bo lahko služil za temeljito in solidno izdelavo občinskih statutov. Plenum vidi v nadaljnjem razvijanju krajevnih skupnosti v komuni, v nadaljnjem razvijanju samouprave ljudi v okviru krajevne skupnosti pogoje za hitrejšo rast krajevne skupnosti kot sestavnega dela neposredne skrbi za človeka.

Plenum priporoča občinskim odborom SZDL, da razpravo o krajevnih skupnostih nadaljujejo na terenu in da poiščejo vse možne oblike dela, ki bodo pripomogle k hitrejšemu razvijanju krajevnih skupnosti in samouprave ljudi.

Kranj, dne 31. 5. 1962.

Videti je, da se malčki v vrtcu dobro počutijo

Gradivo o delu in nalogah stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov v okraju Kranj

V zadnjem času so občinski odbori SZDL in komisije za družbeno upravljanje vodili živahno razpravo o delu in bodočih nalogah stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov in menimo, da je potrebno, da okrajni odbor Socialistične zveze pregleda dosedanje delo in sprejme določene smernice in priporočila za hitrejši razvoj naših krajevnih skupnosti.

Vprašanja, ki so jih dolžne reševati krajevske skupnosti, so za naš družbeni razvoj in življenjski standard delovnih ljudi v širšem pomenu besede tako pomembna, da se morajo za njihovo realizacijo boriti vsi odgovorni činitelji v občini, zlasti še krajevni in občinski odbori Socialistične zveze.

Ceprav so krajevni odbori nastali z ustanovitvijo komun v letu 1965 kot krajevska samouprava prebivalcev, stanovanjske skupnosti pa so bile ustanovljene v letu 1959 samo v mestih in večjih naseljih, so naloge krajevnih odborov in stanovanjskih skupnosti tako podobne, da bi jim lahko dali skupno ime "krajevska skupnost". Če obstajajo določene med stanovanjskimi skupnostmi in krajevnimi odbori določene razlike v delu, so te posledica različno razvitih področij, na katerih stanovanjske skupnosti oziroma krajevni odbori delajo. Če določen kraj npr. nima rešeno vprašanje preskrbe z vodo, je razumljivo, da bo interes prebivalcev usmerjen na izgradnjo novega vodovoda, šele potem se bodo lotili drugih nalog. Ker pa so mesta in večja naselja v komunalnem pogledu bolje urejena od vasi, se zahtevajo od stanovanjske skupnosti tudi druge oblike dela. V osnovi pa so njihove naloge enake, če upoštevamo, da so stanovanjske skupnosti in krajevni odbori dolžni skrbeti za ureditev in razvoj naselja ter zastopati interese stanovavcev določenega območja.

Kot je naloga vsakega podjetja, da skrbi za organizacijo proizvodnje, kako bi se dalo z čimmanjših stroških doseči čimvečji gospodarski uspeh, tako je naloga krajevske skupnosti, krajevske samouprave ljudi, da skrbi za njihove dnevne potrebe, predvsem za družbeno reševanje problemov pomoči družini pri vzgoji, gospodinjstvu, pri reševanju problemov standarda, socialne zaščite in tako dalje. Vsi na področju občine moramo biti zainteresirani, da se pravilno rešimo biti zainteresirani, da se pravilno rešimo, jejo vprašanja vzgoje otrok, starih, bolnih, gradnje poti itd., ker je to tudi sestavni del občinske politike. Zato pa je organ krajevske skupnosti samouprava na tem področju. - Krajevni odbori in stanovanjske skupnosti so že izenačeni kot telo z enakimi nalogami. Ne smemo pozabiti, kar je tov. Kardelj že večkrat naglasil, da je zato le njihova stvar, če rečemo, da je to samouprava ljudi v dnevnih družinskih vprašanjih. To je stvar občinske politike in zato moramo za reševanje teh problemov dati tudi sredstva, ki so od tistih ljudi, ki so proizvajavci v

občini. Krajevska skupnost je samouprava, hkrati pa tudi uprava družbenih sredstev, zato da se lahko moderen človek na moderen način - in ne v okviru patriarhalne družinske skupnosti - usposablja za srenejše življenje in da bo bolj produktiven. Tukaj se njegov osebnostni in družbeni interes ne križata, ampak sta skupna. Zato moramo krajevske skupnosti postavljati na modernejše osnove. Tov. Kardelj je na letni skupščini stalne konference mest v Nišu čelal o krajevnih skupnostih naslednje:

-V zvezi s krajevnimi skupnostmi bi povedal samo nekaj besed. Mislim, da imajo krajevske skupnosti, to je stanovanjske in vaskne skupnosti - predvsem tri funkcije: 1. krajevska skupnost je enota urbanističnega načrta, 2. enota in oblika samoupravljanja v komunah in 3. krajevska skupnost je nosilec razširjene materialno-tehnične osnove za vsakdanje življenje družine ali posameznika. Iz tega izhaja, da krajevska skupnost ni samo zadeva državljanov in njihovih sredstev, temveč tudi zadeva komune in njenih sredstev ter delovnih skupnosti, to je podjetij in ustanov ter njihovih sredstev.

Po krajevnih skupnostih mora komuna ugotavljati potrebni družbeni standard, ožje komunalne storitve in vse kar je povezano z vsakdanjim življenjem človeka. Posebej pa mora biti krajevska skupnost tudi ena izmed sredstev komune za zagotavljanje enakopravne gospodarske in družbene vloge žensk.

Pomoč krajevnim skupnostim mora biti stvar vsakdanje politike komun, njihovo sredstvo v boju za zboljšanje materialnega položaja državljanov in za naprednejše odnose med ljudmi. Z drugimi besedami povedano - nujno potrebno se mi zdi, da vse organizacije v komunah spoznajo, da je izgradnja krajevnih skupnosti prav tako velik in pomemben problem, smoter in naloga komune, kakor tudi boj za čimboljše delo v podjetjih za razvoj proizvodjalnih sil, za socialistične odnose med ljudmi itd.-

Po besedah tov. Kardelja veže torej komuno na njene krajevske skupnosti veliko vezi, predvsem veliko dolžnosti in odgovornosti. Občani, torej člani krajevnih skupnosti, ki danes v veliki večini primerov žive še od deklarativnih obljub - običajno tu ne gre za neko subjektivno krivdo komun, ampak za prepočasno utrjevanje občinske materialne osnove - lahko pričakujejo, da bodo novi statuti čvrsto uzakonili te odnose. Morali bodo do podrobnosti razčleniti dolžnosti ljudskih odborov in drugih komunalnih samoupravnih organov do krajevnih skupnosti.

Pri reševanju problemov krajevnih skupnosti moramo doseči tesno povezavo med podjetji, občinskimi ljudskimi odborom in krajevnimi skupnostmi, ker lahko skrb za osebne probleme proizvajavca poveča njego-

vo delovno storilnost in pomeni važno postavko družbenega standarda. Tako bosta npr. lahko mati ali oče v podjetju mnogo bolj sproščena pri svojem delu, če bosta vedela, da imata otroka v skrbnih rokah otroške ustanove, da bosta lahko, ko prideta iz službe, dobila okusno in ceneno kosilo, da lahko bolnika pri hiši izročita skrbni negovavki, da bosta lahko umazano in strgano perilo dala v pralnico oziroma krpalnico itd. Razen nekaterih častnih izjem so gospodarske organizacije pokazale za reševanje teh problemov preko krajevnih skupnosti premalo razumevanja in menijo, da je to le skrb občinskih ljudskih odborov. Na drugi strani pa je tudi res, da se nekatere krajevne skupnosti ob novih nalogah niso znašle, zato bo potrebno takim skupnostim nuditi čimvečjo pomoč, da najdejo pravo vsebino dela.

V posameznih krajih je ostalo delo krajevnih skupnosti le na papirju, ker nihče ni hotel prevzeti mesta predsednika in tajnika. Ko smo analizirali vzroke za takšno stanje, smo ugotovili, da je bila politična akcija ob volitvah svetov stanovanjske skupnosti premalo intenzivna; da se niso pojasnjevalne naloge stanovanjskih skupnosti itd. Zanimivo je, da so mnogi zamenjali stanovanjsko skupnost za bivše stanovanjske uprave ali celo organ za razdeljevanje stanovanj, ki mora pri vseh prosvetnih stanovanj nujno postati nepopularen.

Drugod so se nekatere krajevne skupnosti omejile le na ustanavljanje raznih servisov in zanemarile drugo delo. Le manjše število stanovanjskih skupnosti je pravilno razumelo svoje naloge, vendar so bile njihove akcije zaradi pomanjkanja materialne osnove često omejene. Tudi nekateri organi občinskega ljudskega odbora niso pokazali preveč razumevanja za iniciativo stanovanjskih skupnosti, ker so podcenjevali njihovo vlogo pri reševanju problemov družbenega standarda.

Glede na številne naloge, ki jih danes ima občinski ljudski odbor kot osnovni oblastni organ, bo nujno v prihodnosti prenesti skrb za vzdrževanje komunalnih objektov, ustanavljanje otroških varstvenih ustanov, obratov družbene prehrane, raznih servisov itd. na krajevne skupnosti in jim za to dejavnost zagotoviti primerna stalna finančna sredstva. Praksa nam je pokazala, da je možno v okviru krajevnih skupnosti s pomočjo zainteresiranih državljanov doseči šestokrat z majhnimi finančnimi sredstvi velik uspeh. Zato bi morale potrebe krajevnih skupnosti dobiti svoje mesto tudi v družbenem planu občine.

Da poudarimo pomen krajevnih skupnosti, ki jih lahko te imajo pri reševanju številnih problemov družbenega standarda, naj omenimo le nekatere osnovne naloge teh skupnosti:

1. Ustanavljanje in skrb za otroške varstvene ustanove za predšolske in šolske otroke s tem, da se slednjim tudi nudi pomoč za čimboljši uspeh v šoli.

2. Zastopanje interesov prebivavcev in dajanje predlogov pri reševanju urbanističnih

nih komunalnih in drugih vprašanj pri ureditvi naselja.

3. Reševanje socialnih problemov kraja zlasti vzgojno zanemarjenih otrok in pri tem tesno sodelovanje z ustreznimi organi občine.

4. Vzdrževanje komunalnih objektov zlasti pri zunanji ureditvi stanovanjskih naselij, kot so urejanje parkov, nasadov, otroških igrišč itd.

5. Koordinacija del hišnih svetov in vedenje določene politike pri upravljanju in vzdrževanju stanovanjskih stavb itd.

6. Ustanovitev in organizacija servisov za vzdrževanje stanovanjskih stavb in pomoč gospodinjstvom kot pralnice, kopalnice, pomoč pri čiščenju stanovanj, negi bolnikov in tako dalje.

Za reševanje naštetih nalog lahko krajevna skupnost pritegne k sodelovanju širši krog državljanov in s tem da vsemu temu novo vsebino dela. Da bi bile krajevne skupnosti sposobne reševati vse našteje naloge, jim bo potrebno nuditi znatno pomoč pri reševanju kadrovskih in organizacijskih problemov ter za tako pomembno dejavnost zagotoviti ustrezna materialna sredstva.

Na območju okraja Kranj je bilo doslej ustanovljenih 22 stanovanjskih skupnosti. Po statističnih podatkih so posamezne stanovanjske skupnosti imele naslednje število prebivavcev in so v letu 1961 razpolagale z naslednjimi finančnimi sredstvi:

Občina Kranj:	Število prebivavcev	Finančna sredstva
Kranj		
- center	3316	3.446.562
- Vodovodni stolp	2550	2.035.938
- Zlato polje	3100	2.181.792
- Gorenja Sava	1143	730.008
- Stražišče	4821	1.498.555
- Huje, Planina, Cirče	2600	1.666.377
Golnik	820	3.477.660
Občina Jesenice:		
Jesenice		
- Plavž	5476	2.797.289
- Sava	2624	849.000
- Podmežaklja	3203	560.000
Javornik - Kor. Bela	4330	607.000
Hrušica	859	360.000
Blejska Dobrava	1216	339.899
Občina Radovljica:		
Radovljica	2672	
Lesce	1569	630.650
Kropa	770	
Občina Skofja Loka:		
Sk. Loka - mesto	3353	2.128.000
Sk. Loka - Trata	-	-
Železniki	1812	1.838.000
Občina Trzin:		
Trzin - center	5000	893.753
Trzin - Ravne	1300	445.295
Pristava - Križe	1200	90.000

Iz navedenega pregleda lahko ugotovimo da so stanovanjske skupnosti razpolagale v letu 1961 z razmeroma skromnimi finančnimi

sredstvi, s katerimi so v glavnem pokrivala le administrativne stroške.

Največ finančnih sredstev so zbrale stanovanjske skupnosti od določenega odstotka najemnin in dotacij občinskih ljudskih odborov. Razen nekaterih izjem, kot so Bombažna predilnica in tkalnica v Trzinu in Zdravilišče Golnik, pa gospodarske organizacije niso pokazale za financiranje stanovanjskih skupnosti pravega razumevanja, kar nedvomno izhaja iz nepoznavanja nalog krajevnih skupnosti, ki jih te imajo pri reševanju družbenega standarda delovnih ljudi. Vendar pa menimo, da za takšno stanje ni samo krivda posameznih gospodarskih organizacij, ampak da leži ta krivda tudi na posameznih vodstvih krajevnih skupnosti, ki niso znala najti pravega sodelovanja, pravega stika z gospodarskimi organizacijami in jim niso znala pravilno prikazati določenih nalog in problemov v zvezi z reševanjem konkretnih primerov delovnih ljudi iz posameznih gospodarskih organizacij. Če bi npr. krajevne skupnosti znale posameznim gospodarskim organizacijam prikazati probleme s področja varstva otrok, smo prepričani, da bi gospodarske organizacije našle razumevanje za reševanje teh problemov in našle tudi materialna sredstva, s katerimi bi podprle takšno delo. Menimo, da se od gospodarskih organizacij le preveč zahteva splošno financiranje, namesto da bi se krajevne skupnosti z gospodarskimi organizacijami povezale in našle konkretne primere, za katere bi gospodarske organizacije prispevale materialna sredstva. Če bodo krajevne skupnosti v prihodnje tako postopale, smo prepričani, da jim gospodarske organizacije ne bodo odrekale materialne pomoči.

Krajevni odbori so v primerjavi s stanovanjskimi skupnostmi po številu prebivalcev znatno šibkejši in imajo precej več nerešenih komunalnih problemov. Zdi se nam, da so na nekaterih področjih krajevni odbori prešibki in da zajemajo premajhno področje. Na območju okraja Kranj imamo toliko in toliko krajevnih odborov, ki so v letu 1961 razpolagali z naslednjimi finančnimi sredstvi:

	Število KO	Število prebiv.	Finančna sredstva
Občina:			
Kranj	31	25.922	25.000.000
Jesenice	6	7.774	6.354.000
Radovljica	18	22.679	—
Šk. Loka	31	18.579	20.994.000
Trzin	4	6.427	4.447.000

Tudi sredstva, s katerimi so razpolagali krajevni odbori, so zelo skromna, bila pa so zelo racionalno potrošena, ker so se krajevni odbori s pomočjo prebivalcev potrudili, da pri majhnih sredstvih rešijo kar največ problemov.

Krajevna skupnost - občina

Menimo, da ni mogoče v vseh podrobnostih reševati problematike posameznih naselij iz občinskega centra, zato bo nujno treba prenašati na krajevne skupnosti samoupravo ljudi za njihove dnevne potrebe

predvsem za družbeno reševanje problemov pomoči družini pri vzgoji otrok, gospodinjstev, pri reševanju problemov standarda, socialno-zdravstvene zaščite itd.

S prenosom navedenih nalog na krajevne skupnosti bi zainteresirali širši krog državljanov za sodelovanje pri reševanju konkretnih vprašanj. Običajno so razne drobne pomanjkljivosti pri vzdrževanju komunalnih objektov vedno predmet kritike na zborih volivcev. Odbornik določene volilne enote se običajno opraviči, da je v zadevi interveniral pri občinskem ljudskem odboru (točneje pri pristojnem referentu) ali komunalnem podjetju. Ker intervencija ni bila uspešna, se prisotni odbornik na zboru volivcev obveže, da bo v zadevi ponovno posredoval. S tem je problem »rešen«, vendar na naslednjem zboru volivci o njem ponovno razpravljajo, ker so prepričani, da je za pomanjkljivosti odgovoren samo občinski ljudski odbor.

Takšno negodovanje volivcev pa bi lahko odpadlo, če bi skrb za vzdrževanje komunalnih objektov pa tudi nekatere druge naloge prenesli na krajevne skupnosti in k reševanju teh vprašanj pritegnili široki krog državljanov. V tem primeru, bi se lahko pojavil občinski ljudski odbor v obratni vlogi, ker bi lahko pred volivci kritiziral eventualno slabo delo krajevne skupnosti in ga primerjal s skupnostjo, kjer so bila družbena sredstva za vzdrževanje komunalnih objektov racionalno izkoriščena.

Naj navedemo le nekaj primerov, kjer so krajevne skupnosti s skromnimi sredstvi in s pomočjo prebivalcev dosegle pri urejanju komunalnih naprav lepe uspehe.

Stanovanjska skupnost Trzin-Ravne je organizirala prostovoljno delo pri izkopu jarka za vodovod. Prebivalci so se akciji odzvali in izkopali 600 m jarka v 2300 prostovoljnih delovnih urah in prihranili skupnosti najmanj 600.000 dinarjev.

Uspešno akcijo je vodila tudi krajevna skupnost Jesenice-Plavž pri ureditvi naselja. Iz komunalnega prispevka je dobila ta skupnost v letu 1961 za ureditev Plavža 6.000.000 din. Delo, ki ga je skupnost organizirala v lastni režiji, je vredno več kot 15 milijonov dinarjev, ker je bil k urejanju naselja pritegnjen širši krog prebivalcev.

Krajevna skupnost Golnik je z izdatno pomočjo instituta za tuberkulozo (v znesku 2.800.000) uredila igrišče, prostore za družbene organizacije in garaže za avtomobile. Vrednost izvršenih del je precej večja kot znašajo vložena sredstva.

Krajevna skupnost Kranj-Strazišče se je z uspehom lotila ureditve igrišča in v ta namen zbrala s prostovoljnimi prispevki 150 tisoč dinarjev ter za ureditev organizirala prostovoljno delo.

Krajevna skupnost Jesenice-Podmežaklja je uredila za otroke dve igrišči in zgradila manjšo stavbo za pisarno krajevne skupnosti in varstvo otrok za 1.180.000 din, dejanska vrednost izvršenih del pa znaša 4.300.000 din. Prebivalci so opravili za navedena dela 2137 delovnih ur, znaten pa je bil tudi prihranek materiala, ker je skupnost organizirala zbiranje stare opeke, za rekvizite na igrišču pa

uporabila odpadni material iz Zelezarne itd.

Krajevna skupnost Zelezniki je v lastni režiji uredila klanec pri plavžu za 1.000.000 dinarjev, predračunska vsota za ureditev tega dela ceste pa je znašala 2.500.000 din. — Razlika v ceni predstavlja znaten prihranek, ki ga je mogoče doseči z dobro organizacijo dela in sodelovanjem prebivavcev.

Krajevna skupnost Kranj-Gorenja Sava je organizirala prostovoljno delo pri urejanju naselja, gradnji vodovoda in gradnji doma. Pri navedenih delih so prebivavci terena opravili 6650 delovnih ur, kar predstavlja znaten prispevek h gradnji navedenih objektov.

Vse navedene akcije krajevnih skupnosti nam dokazujejo, da je mogoče preko krajevnih skupnosti z uspehom organizirati različna dela pri urejanju naselij in s pomočjo skupnosti doseči najširše sodelovanje prebivavcev. Potrebna je le ustrezna politična akcija, da zainteresiramo ljudi za sodelovanje pri določenih nalogi, ki je skupna vsem prebivavcem.

Krajevne skupnosti večinoma kritizirajo delo komunalnih podjetij, ker urejajo posamezne dele naselja brez sodelovanja krajevnih skupnosti, zato njihovo delo ni vedno načrtno in v skladu z interesi prebivavcev. Zelo ostra kritika je na račun tega, ker komunalna podjetja določeni teren nekaj časa urejajo, potem pa ga zopet prekopljejo za kanalizacijo, vodovod, telefon itd.

Kritika je tudi na račun tega, da so usluge komunalnih podjetij izredno drage, ker večino del opravljajo v režiji in izčrpajo proračunske postavke, ki so namenjene za vzdrževanje komunalnih objektov do zadnjega dinarja, ne glede na vrednost dejansko izvršenega dela. Krajevne skupnosti dokazujejo, da bi lahko z istimi sredstvi opravile mnogo več dela, ker bi pritegnile k sodelovanju širši krog občanov, razpoložljiva finančna sredstva pa bi trošile kar se da racionalno in v skladu z interesi prebivavcev določenega območja.

Pri reševanju teh vprašanj ne bi bilo uместno, da bi prehajali iz ene skrajnosti v drugo, zato menimo, da bi bilo potrebno odnose med krajevnimi skupnostmi, komunalnimi podjetji in občinskimi ljudskimi odbori, ki financirajo vzdrževanje komunalnih objektov, temeljito proučiti in ubrati najidealnejšo pot.

Vsekakor menimo, da za financiranje krajevnih skupnosti ni primerna oblika dotacij občinskih ljudskih odborov, ampak bi bilo treba najti ustrezen način financiranja, ki bi stimulatивно vplivala na to, da bi imele krajevne skupnosti interes podpirati tudi gospodarski razvoj določenega območja in se pri tem prehodno odpovedati v korist rentabilne gospodarske investicije drugim zahtevam. Primerna oblika financiranja krajevnih skupnosti bi bil del proračunskega prispevka, ki ga plačujejo zaposleni prebivavci določene skupnosti. O tem pa bi bilo potrebno še razmisliti in pripraviti temeljite izračune. Na vsak način pa mora prenehati mišljenje, da je krajevna skupnost sama zadeva občanov in njihovih sredstev, ampak mora prevladati mnenje, da je krajevna

skupnost tudi zadeva komune in njenih sredstev ter delovnih skupnosti, to je podjetij in ustanov ter njihovih sredstev.

Prenos pristojnosti pri vzdrževanju komunalnih objektov na krajevne skupnosti pa ne gre razumeti tako, da bi morali omejit ali celo ukiniti komunalna podjetja. Krajevna skupnost bi bila pri komunalnem podjetju naročnik določenih komunalnih del in bi kot dober gospodar skrbela za to, da bi bilo delo kvalitetno in v redu izvršeno. Na ta način bi bil lahko družbeni nadzor po krajevnih skupnostih zelo uspešen, ker bi bili prebivavci določenega območja zelo zainteresirani na cenem in dobrem vzdrževanju komunalnih objektov. V lastni režiji bi krajevna skupnost gradila ali vzdrževala določene komunalne objekte le v primeru, če bi bilo takšno delo bistveno cenejše, npr. pri delih, kjer je možno zaposliti prostovoljce in je potrebno zaposliti le minimalno število kvalificiranih delavcev.

Pri tem pa ne gre le za vprašanje, ali bo krajevna skupnost izvrševala določena dela v lastni režiji ali jih bo oddajala komunalnemu podjetju, ampak za to, kako bo krajevna skupnost s temi sredstvi gospodarila, kar je eno izmed bistvenih vprašanj.

Vse drugačen odnos do družbenih sredstev bi imele krajevne skupnosti takrat, če bi bilo npr. z določenimi družbenimi instrumenti priznано, da neki krajevni skupnosti pripada za novogradnje in vzdrževanje komunalnih objektov v tekočem letu toliko in toliko milijonov dinarjev, ta sredstva pa se uporabijo za tista dela, o katerih sklepa svet krajevne skupnosti po programu, ki ga je potrdil zbor volivcev. Ker pa so potrebe in želje vedno večje od razpoložljivih sredstev, bo skušala krajevna skupnost z razpoložljivimi sredstvi čimbolj racionalno gospodariti.

Niso redki primeri, ko se v občinah lotijo vama gradnje zelo dragih komunalnih objektov, računano na eno stanovanjsko enoto. Imamo celo primer, da so komunalni objekti (cesta, vodovod in kanalizacija) dražji kot znaša na tistem območju vrednost novozgrajenih stanovanjskih stavb. Pri izdaji takšnih lokacij so prevladovali osebni vplivi, nihče pa ni pomislil na to, koliko bo morala dati družba sredstev za ureditev komunalnih naprav, ki jih prizadeti vztrajno zahtevajo. Doslej so posamezniki takšne zahteve lahko uveljavili, ker so se vse novogradnje in vzdrževanje komunalnih objektov financirale iz centralnih virov. Vprašanje pa je, če bi se svet krajevnih skupnosti strinjal, da se za deset enodružinskih hiš porabi trideset do štirideset milijonov sredstev za komunalne naprave, ker bi se moral za več let odpovedati vsem drugim gradnjam.

Doslej krajevne skupnosti sploh niso bili k razpravam, ko se je razpravljalo o urbanizmu, o planiranju in določenih zgradnih načrtih novogradnje komunalnih objektov itd., ker so jih imeli za nepristojne posamezniki pa so tako sodelovanje zavracali, češ da se za laiki nimajo kaj meniti.

Ce to vprašanje vsestransko pretehtamo in k temu dodamo slabe izkušnje, ki jih imamo pri načrtovanju mest in naselij, lahko pridemo do zaključka, da bi bilo uместno

Otrokom primerna igrišča

upoštevati ljudski ekonomski čut, ki bi ga odgovornim činiteljem posredovale krajevne skupnosti. Na vsak način bi morali doseči, da bi krajevne skupnosti sodelovale pri odločitvah o vseh novogradnjah in s tem seznanjale širši krog državljanov. Če prislusnemo kritiki na račun neekonomskih in neestetskih gradenj, lahko ugotovimo, da je ta kritika večinoma upravičena. Kritika pa je umestna in učinkovita le pred začetkom gradnje, zato je potrebno omogočiti občanom, da preko krajevnih skupnosti izrazijo ob posameznih gradnjah svoje mnenje.

Vse stanovanjske skupnosti izražajo tudi željo, da bi se zaradi boljše koordinacije z ljudskim odborom ustanovili sveti za krajevne skupnosti pri ljudskem odboru, ker bi ti lahko ljudskim odborom posredovali peto problematiko krajevnih skupnosti. Takšen svet je že ustanovljen pri ObLO Jesenice in si je ustvaril dober program dela. Ne glede na to, ali se bodo ti sveti za stanovanjske oziroma krajevne skupnosti formirali pri občinskih ljudskih odborih, je pa na vsak način potrebno v občini postaviti neki koordinacijski organ, ki bo koordiniral delo posameznih krajevnih skupnosti in ki bo lahko prenašal posamezne izkušnje ene krajevne skupnosti na drugo. Posebno pomembno vlogo pa bi tak koordinacijski organ lahko odigral pri ustanavljanju raznih servisov za pomoč družinam, ki naj se ne bi drobili po posameznih krajevnih skupnostih, ampak

naj bi se ustanovljali na področju neke krajevne skupnosti za širše območje, s tem bi ti servisi postali močnejše organizacije, dobro organizirane, dobro opremljene in strokovno sposobne za upravljanje svojih nalog.

Izražena je bila tudi želja, da bi večkrat sklicali posvetovanja s predstavniki krajevnih skupnosti v občinskem, za posamezna vprašanja pa celo v okrajnem merilu, kjer bi lahko izmenjali izkušnje in sprejeli sklepe za nadaljnje delo. Mnoge krajevne skupnosti so se doslej počutile pri svojem delu zelo osamljene in zaradi tega se mnoge tudi niso znašle.

Naloge in pristojnosti krajevnih skupnosti naj bi se precizno obravnavale tudi v bodočih statutih občin. Ti statuti bodo morali do podrobnosti razčleniti dolžnosti ljudskih odborov in drugih komunalnih samoupravnih organov do krajevnih skupnosti. Ta proces je seveda ozko povezan s samim razvojem predstavniških organov v komuni. Pametna politika prenašanja določenih gospodarskih in socialno-zdravstvenih funkcij na krajevne skupnosti bi lahko samo rodila zelo dobre rezultate.

Prenašanje naštetih nalog na krajevne skupnosti pa ne pomeni, kot to posamezniki napačno razumejo, prenašanje funkcij oblasti, načelna gospodarska politika, izdaja normativnih aktov in vse druge oblastne funkcije pripadajo občinskemu ljudskemu odboru. Preko krajevnih skupnosti naj bi vodila komuna določeno politiko za urejanje številnih problemov družbenega standarda in jim za to dejavnost zagotovila primerna finančna sredstva v obliki deljivih dohodkov občine.

Krajevna skupnost - gospodarska organizacija

Postavlja se vprašanje, kakšni odnosi naj bodo med gospodarskimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi. Ali so gospodarske organizacije dolžne materialno podpirati krajevne skupnosti ali pa naj bo to samo skrb občinskega ljudskega odbora oziroma določenih instrumentov pri delitvi družbenih sredstev?

Na ta vprašanja bo vsekakor treba najti ustrezen odgovor. Že v uvodu smo ugotovili, da skrb za osebne probleme proizvajavca poveča njegovo delovno sposobnost, zato gospodarski organizaciji ne more biti vseeno, v kakšnih razmerah živijo njeni člani kolektiva. Samo sodobno stanovanje ne more zadovoljiti osebnih potreb delavca, ampak je nujno potrebno organizirati dobro funkcioniranje komunalnih naprav, otroškovarstvene ustanove, otroška igrišča, obrate družbene prehrane, servise za pomoč gospodinjstvu itd. To pa so naloge krajevnih skupnosti, zato jim gospodarske organizacije v teh primerih ne bi smele odreči možno pomoč.

Celo moderni kapitalist skrbi za našete probleme svojih delavcev, ker si od tega obeta neposredno korist. Toliko bolj pa je skrb za člane kolektiva dolžnost gospodarske organizacije v socialističnem družbenem redu.

Otroškovarstvene ustanove

Iz podatkov, ki jih je zbrala komisija za družbeno upravljanje, sledi, da so le redka podjetja doslej razumela svojo dolžnost in materialno podprla dejavnost stanovanjskih skupnosti, večina podjetij pa je stala ob strani. Nekatere gospodarske organizacije pa, ki so podprle dejavnost športnih in drugih društev, so prošnje krajevnih skupnosti dale ed acta, kot da se jih zadeve, ki so jih skušali reševati v krajevni skupnosti, sploh ne tičejo. Za večje razumevanje problemov krajevnih skupnosti bo potrebna ustrezna politična akcija, s katero bo nujno treba posredovati gospodarskim organizacijam naloge krajevnih skupnosti in jih pridobiti za skupno reševanje vseh problemov.

Kolektivom v gospodarskih organizacijah bo treba prikazati, da je izgradnja krajevnih skupnosti prav tako velik in pomemben problem, kakor tudi boj za čimboljše delo v podjetjih, za razvoj proizvodnih sil, za socialistične odnose med ljudmi itd.

Zdi se nam, da ne leži krivda za nerazumevanje samo pri gospodarskih organizacijah, marveč da so za takšno nerazumevanje krive tudi krajevne skupnosti same. Težko je namreč zahtevati od gospodarske organizacije materialna sredstva, ne da bi le-ta vedela, za kaj jih je dala in v kakšne namene bodo ta sredstva koriščena. Prepričani smo, da bi bili kolektivi gospodarskih organizacij marsikdaj pripravljene materialno podpreti akcijo v krajevni skupnosti, recimo konkretno, bi bili pripravljene dati sredstva za otroško ustanovo, v kateri imajo njihovi člani kolektiva svoje otroke. Bili bi pripravljene dati materialna sredstva za ureditvev otroških igrišč, kjer njihovi člani kolektiva živijo in podobno. Menimo, da bo v prihodnje potrebna močnejša povezava med krajevnimi skupnostmi in kadrovske socialnimi službami v gospodarskih organizacijah, kjer naj bi krajevne skupnosti prikazale tem službam konkretno problematiko njihovih članov kolektiva in kjer naj bi za konkretno akcijo, za konkretno rešitev problema zahtevali materialno pomoč, materialni prispevek gospodarske organizacije. Če bodo krajevne skupnosti začele tako reševati te naloge, smo prepričani, da bo tudi materialna pomoč gospodarskih organizacij večja in da bodo krajevne skupnosti pri kolektivih v gospodarskih organizacijah naletele na razumevanje.

Problemi otroškega varstva so na območju okraja zelo različno rešeni. Ponekod so zmogljivosti varstvenih ustanov neizkoriščene, drugod pa njihova kapaciteta ne more kriti najnujnejših potreb. Največ je otroško varstvo organizirano na ravni nekdanjih otroških vrtcev, manj pa s pomočjo popolnejših oblik otroškega varstva - z nudenjem toplih obrokov hrane.

Na območju okraja Kranj imamo naslednje otroškovarstvene ustanove, ki imajo naslednje število otrok in skupnih izdatkov za leto 1961:

Občina Kranj:	Število otrok	Izdatki - 1961
Kranj		
- center	80	5.301.060
- Vodovodni stolp	120	3.684.724
- Zlato polje	130	7.271.180
- Huje, Planina, Cirče	140	6.356.007
Golnik	70	9.973.476
Občina Jesenice:		
Jesenice - Plavž	123	5.231.996
Jesenice - Sava	150	5.363.883
Javornik - Kor. Bela	80	2.364.800
Občina Radovljica:		
Radovljica	50	
Lesce	35	
Bled	75	9.096.000
Kropa	30	
Občina Skofja Loka:		
Skofja Loka	70	6.255.000
Trata	45	4.051.000
Občina Trzin:		
Trzin - Ravne	133	13.100.00

Otroškovarstvene ustanove v Radovljici, Skofji Loki in Trzinu vodijo neposredno občinski ljudski odbori, le v Kranju in na Jesenicah so pod upravo krajevnih skupnosti. Krajevna skupnost v Trzinu pa ima organizirano delno varstvo otrok neposredno v posameznih stanovanjskih blokih.

Zanimivo je razmerje, koliko prispevajo k skupnim stroškom teh ustanov starši, koliko občinski ljudski odbori in koliko podjetja:

	Prispevek staršev	Stanovanjska skupnost	Dotacije ObLO	Dotacije podjetij
Kranj - center	2.007.117	335.943	2.958.000	-
Kranj - Vodovodni stolp	1.438.093	220.000	1.861.631	165.000
Kranj - Zlato polje	3.377.300	453.133	3.286.747	54.000
Kranj - Huje, Planina	3.662.234	166.773	2.527.000	-
Golnik	3.560.088	-	1.200.000	5.213.380
Jesenice - Plavž	1.631.996	-	3.600.000	-
Jesenice - Sava	840.155	-	4.528.728	-
Javornik - Koroška Bela	220.800	100.000	2.044.000	-
Občina Radovljica - skupaj	845.000	-	7.250.000	-

Iz navedenega pregleda lahko ugotovimo, da so prispevki staršev in prispevki občinskih ljudskih odborov pri posameznih otroškovarstvenih ustanovah zelo različni in da

je tudi ekonomska cena oziroma ~~skrbnina~~ za posameznega otroka v posameznih otroških ustanovah zelo različna. Zanimivo bi bilo, da bi se v občinah lotili analiziranja

tega problema in ugotovili vzroke, zakaj so izdatki na enega otroka v posameznih otroških ustanovah tako različni. Iz tega pregleda ugotovimo tudi, da glavno breme pri vzdrževanju otroškovarstvenih ustanov nosi občinski ljudski odbor. Z izjemo bolnice za tuberkulozo na Golniku in BPT Tržič se gospodarske organizacije niso čutile dolžne podpirati otroškovarstvene ustanove, ki jih koristijo otroci njihovih članov kolektiva.

V okviru krajevnih skupnosti se brez dvoma postavlja vprašanje varstva otrok. Ob resoluciji, ki je bila sprejeta v LR Sloveniji, je nastopila velika prelomnica, kar se tiče varstva otrok. Hoteli smo, da postane varstvo otrok sestavni del občinske politike. Hoteli smo tudi, da se ustanove izenačijo v svojem statusu, ker so bile nekatere občinske, nekatere v sklopu krajevnih skupnosti, želimo pa, da se osamosvoje s tem, da dobi krajevna skupnost z njimi enak odnos ustanovitelja, ker hočemo zagotoviti vlogo družine pri upravljanju teh ustanov, toda ne v tem smislu, da bi občinski ljudski odbor prav nič ne prispeval in da bi morali starši sami plačevati za otroke. Eno je ekonomska cena za otroke, ki jo je treba izračunati, drugo pa je, kdo lahko plača. Občinski ljudski odbor je tembolj dolžan, da daje za dejavnost ustanove, vendar pa ne za plače, prav zato, da bi ustanova lahko vodila svojo politiko, uporablja razne ljudi in vzgojna sredstva. Prav zato, ker se ves čas govori o plačah vzgojnega osebja in občinskega ljudskega odbora, ne uspemo vključevati laični kader v dežurstvo ustanove. Tako urejena dežurstva imajo po vsem svetu, samo pri nas ne moremo priti do tega zaradi tega, ker se postavlja nekak zid med vzgojiteljskim in laičnim kadrom. Naš cilj pa mora biti, da te ustanove naredimo kot podaljšek družine, to se pravi, da bi vsi starši pri tem sodelovali, družba pa je zainteresirana na preventivi in ne na kurativi. Mi danes postavljamo participacijo staršev po ekonomski ceni, to se pravi, da lahko na osnovi dogovora s starši zahtevamo, da plačajo del stroškov vzgojnega dela, ker smo odstopili od tega, da naj občinski ljudski odbor vse plača. Participacijo staršev bi morali upoštevati z dveh strani: prvič otroškovarstvena ustanova ni ustavna pravica, temveč organizirana pomoč družbe. Vendar je treba na varstvene ustanove gledati popolnoma drugače kot na druge komunalne usluge. Pri vseh drugih komunalnih uslugah lahko postavimo dosledno princip delitve po delu in cene po stroških. Pri otrocih pa ne moremo postavljati tega principa, ker po tem principu predvsem rešujemo problem produktivnosti in problem osebnega standarda. Pri otrocih pa se osebni standard lomi, ker je v popolnem nesoglasju med delovno storilnostjo in številom otrok na eno družino. Že Marx je govoril o tem, da se, preden se delijo sredstva na osebne dohodke, delijo sredstva po potrebah, ker je delitev po delu prav tako v nekem smislu nepravilna, ker ljudje niso enaki. Mi ne bomo nikoli imeli takih osebnih dohodkov, da bi vprašanje otrok reševali samo z osebnimi dohodki. Nadalje menimo, da ne bi bilo potrebno zviševati otroškega dodatka, ker to pomeni, da

popolnoma prepuščamo politiko glede otroka staršem. Po našem mišljenju je za nas realna pot močna občinska orientacija, ustvarjanje naravnih možnosti, da se naš bodoči proizvajavec usposobi v šoli ali vzgojnovarstveni ustanovi. Tudi v tem primeru bi morali stopiti pred tovarne s programi vzgojnih ustanov, in imeti bi morali jasno orientacijo za te ustanove.

Se nadalje zviševati participacijo pa ne bi bilo priporočljivo, ker imamo itak progresivni davek na visoke zasluge in ker je iz tega dohodka dolžna občina dajati sredstva družbenim službam. Bolj smo za to, da bi šli na povečanje participacije vseh oziroma, da bi razpisali dopolnilne prispevke, ki pa bi se morali namensko koristiti (za varstvene ustanove, za šole, bolnice itd.), kot pa da povečujemo prispevke staršev. V perspektivi je verjetnejše, da bomo zniževali neposreden prispevek staršev, zviševali pa sredstva, ki so namenjena za te potrebe iz skupnih virov. Res je namreč, da se interes staršev, ki hočejo imeti zdravega in srečnega otroka, in interes komunke, ki tudi hoče imeti zdravega in sposobnega bodočega proizvajalca, srečujeta. Rekli smo že, da ne bomo nikdar imeli tako visokih dohodkov in princip delitve po delu jih ne more dati, da bi lahko starši preskrbeli za svoje otroke po ekonomskih cenah vse, kar ti potrebujejo. To nam je jasno. Gledati moramo, da je v osebnem dohodku samo del sredstev za reprodukcijo fizične sile, ne pa cel in tudi ne more biti, ker vemo, da je življenje tako, da ima lahko zdravnik z visoko plačo enega otroka, čistilka z majhno plačo pa pet, kar je običajno tudi res. Tej čistilki ne moremo dopovedati, naj si povzra plačo, da bo lahko preskrbela vse otroke, ne moremo pa ji reči, da naj jih da državi, da jih bo ona preskrbela. V krajevnih skupnostih moramo ustvarjati tisto družbeno-materialno bazo, da otroka ob času, ko sta starša zaposlena, v skladu z interesi teh staršev in v skladu z interesi družbe čuvamo in vzgajamo. Kar se tiče osebnih prispevkov staršev, moramo insistirati na ekonomskem računu v otroški ustanovi in na participaciji staršev. Tu pa mora nastopiti politika komunke, ki ne bo več subvencionirala ustanovo, ampak bo izvajala socialno politiko nasproti staršem in bo subvencionirala otroka, če je v tej ustanovi otrok čistivke npr. lahko 70% ekonomske cene. Ne bo pa subvencionirala 70% dejavnosti celotne ustanove. Menimo, da bi bilo v današnji situaciji pravilno in življenjsko, če bi formirali diferencirane cene oz. diferencirano plačevanje staršev po njihovi posebni zmogljivosti. Ne moremo danes nastavitvi tako nizko ceno za starše, tako nizek odstotek ekonomske enote, ekonomske cene, da bo lahko zmogla tako plačilo čistivka s petimi otroki. Če pa tako nizko ceno ne more dati, smo pa itak že razrušili princip različnega plačevanja. Zato je veliko boljše, da gremo v celoti na princip, da nihče ne plača za tujega otroka, ker je za tujega otroka že plačal v davku na osebni dohodek, ki ga plačajo vsi, tudi tisti, ki nimajo otrok. Prav je, da gremo na princip, da zdravnik plača celotno ekonomsko ceno za svojega otroka, čistilka pa naj plača

tolikšen odstotek ekonomske rane, ostalo pa naj komuna meni, da je prav, da ji doča, vendar v ustanovo. Skratka, zdi se nam prav, da uvajamo različno skalo v plačevanju stroškov za otroke. V perspektivi pa se nam zdi prav, da bi s sredstvi, ki bi jih namenil občinski ljudski odbor za izvajanje socialne politike v otroškovarstvenih ustanovah, razpolagale krajevne skupnosti, ki bi po našem mnenju mnogo bolj objektivno izvajale to socialno politiko in lažje izvajale politiko diferenciranih cen v otroškovarstvenih ustanovah. Po tem našem predlogu naj bi v prihodnosti občinski ljudski odbori sredstva, ki so jih namenili za otroškovarstvene ustanove, dali na razpolago krajevnim skupnostim, ki naj bi same vodile socialno politiko v teh otroškovarstvenih ustanovah in same urejale vprašanja diferenciranih cen, prispevka staršev itd.

V občinah bi morali to vprašanje temeljito proučiti in naj bi po tem vprašanju začeli veliko akcijo, da se to uresniči, pa naj nastane tudi več sistemov, katere bomo pretesli in videli, kateri bo dal boljše rezultate. Osnovno se nam zdi vprašanje, da je treba gledati na krajevno skupnost kot tisto skup-

nost, ki rešuje konflikt, v katerem se je znašla določena patriarhalna družina v kapitalistični družbi, ki ga moramo mi odpraviti. To je vprašanje odnosa v družbeni skrbi za otroke in problema, da ne preseckamo zveze z družino.

Servisi krajevnih skupnosti

Okrog vprašanja, kakšni ne bi smeli in kakšni bi morali biti servisi stanovanjskih skupnosti, je bilo že precej polemike. Nikakor ni umestno prehajati iz ene skrajnosti v drugo, ampak je treba voditi pametno politiko, ki bo zagotavljala ceneno vzdrževanje stanovanjskih stavb in nudila usluge posameznim gospodinjstvom.

Nekatere stanovanjske skupnosti so uamerile svojo dejavnost predvsem na ustanavljanje servisov, druge pa so ustanavljanje servisov popolnoma zanemarile. Najbrž ni prav ne eno in ne drugo. Posamezne stanovanjske skupnosti so na območju okraja Kranj doslej organizirale naslednje število servisov, ki so imeli v letu 1961 naslednji promet in čisti dohodek:

	Stev. serv.		Promet	Cisti dohodek	Iskaba
Kranj-center	2	pralnica in ključavnič.	9.828.000	637.000	-
Kranj-Vod. stolp	1	pralnica	2.485.000	365.000	-
Kranj-Zlato polje	1	pralnica	273.000	-	40.000
Kranj-Strazišče	2	pralnica ušl. servis	564.300	1.500	-
Kranj-Huje, Planina	2	pralnica in fin. servis			
Golnik	6	meh., avtomeh. zidarski, plesk. elekt. mizar.	924.000	350.000	-
Jesenice-Plavž	3	popr. stavb, fin. servis, čist. stopnišče	15.300.000	1.088.500	-
Jesenice-Sava	1	za popr. stan. stavb	14.000.000	123.000	-
Javornik-Kor. Bela	2	vzdr. stavb popr. radip.	110.000	-	-
Skofja Loka	11	čist. praln. čevlj. klep. itd.	25.935.000	1.200.000	-
Tržič-center	6	pralnica miz. elekt.	22.000.000	3.000.000	-
Tržič-Ravne	1	pralnica	1.408.730	219.635	-

Iz tega pregleda vidimo, da posamezni servisi krajevnih skupnosti preraščajo že v obrtne delavnice, nekateri servisi pa zaradi primitivnega orodja in slabe organizacije dela ne opravčujejo svojega obstoja.

Za vsako komunalno službo bi morali vedeti, kakšne kapacitete so tehnološko najbolj opravljive, zmogljive in najcenejše. Zato ne sme biti važno, da naj ima krajevna skupnost pralnice, važno je le, da krajevna skup-

nost z drugimi skupnostmi vred in tudi preko občinskega ljudskega odbora zagotovi, da bodo ljudje lahko koristili usluge. Kje bo servis, kdo ga bo upravljal in kako, pa je stvar konkretnega dogovora. Pri tem je treba vsako stvar izračunati in postaviti ekonomske cene. Jasno nam mora biti, da se neza-poslena gospodinja teh uslug ne bo mogla posluževati, ker bodo predrage. Pri tem je vsaka demagogija nepotrebna. Treba pa je

gledati, da bo obrat ekonomično postavljen; da pa bodo te usluge dražje, kot one, ki jih naredimo sami, je popolnoma normalno. Prav zaradi tega je potrebno ljudem natočiti čistega vina, ker so usluge servisov namenjene predvsem za razbremenitev zaposlenih žena, v primeru pa, če je žena doma, je potrebno da dela, saj dela tudi mož. Važnejše je vprašanje, da servisi niso dostopni delavkam. Tem je na vsak način treba pomagati. Dejstvo pri nas pa je, da nizka produktivnost ne more shajati z osemurnim delom, vsi delamo več; to je slabo, ker ni intenziv-

Naj omenimo le en negativen pojav. Na Jesenicah je obrtna delavnica za popravilo radijskih in televizijskih aparatov, ki zaposluje dva širokovna delavca in je kljub večletnemu obstoju še vedno pomanjkljivo opremljena. Poleg te delavnice je stanovanjska skupnost Javornik-Koroška Bela ustanovila servis za popravilo radioaparatorov in isto je nameravala storiti krajevna skupnost Plavž. Te delavnice so zelo slabo opremljene, zato tudi njihove usluge niso kvalitetne. Za takšnimi servisi se skrivajo šušmarji, ki jim je potrebna samo firma krajevske skupnosti,

Kemična čistilnica, ki jo ima servis stanovanjske skupnosti Siražišče v Kranju, je tamkajšnjim prebivavcem nadvse dobrodošla

nega dela. Zato je nepotrebna vsaka demagogija. Komunalne usluge bi morali še nadalje pogumno ustvarjati, kljub temu da bi v začetku služile le višje kvalificiranim državljanom z večjimi dohodki. S tem pa bomo ustvarili določeno perspektivo žena. Preiti je treba na najmodernejšo tehniko, ki naj bi bila tudi najbolj ekonomična. Treba je razbijati čuden odnos do servisov tudi v krajevnih skupnostih, ker bi morale biti krajevske skupnosti iniciatorji teh vprašanj, ne pa vedno realizatorji, ker je včasih zadeve treba reševati v širših okvirih.

Če se servis razvije do stopnje obrtne delavnice, ga ni treba ljubosumno držati v okviru krajevske skupnosti, ampak naj se ta osamosvoji. Naloga krajevske skupnosti naj bo v tem, da pospešuje deficitne obrtne stroke in organizira tiste vrste uslug, ki so določenemu stanovanjskemu področju potrebne, ni pa nujno, da krajevna skupnost vodi posamezne servise. Če obrtne delavnice lahko zadovoljijo v določeni stroki vsem potrebam, potem nima nobenega smisla ustanovljati servisa.

v bistvu pa so te usluge kljub slabi kvaliteti zelo dragi. Ekonomsko bolje bi bilo, da bi dobro opremili že obstoječo obrtno delavnico, ne pa ustanovljali še tovrstne servise.

Hišni sveti

Krajevne skupnosti bi morale posebno skrb posvetiti hišnim svetom in jih pritegniti k sodelovanju za ureditev naselij, varstvu otrok itd. Posamezne krajevne skupnosti so to nalogo razumele in dosegle v sodelovanju s hišnimi sveti zelo lepe uspehe. Tesno sodelovanje s hišnimi sveti in krajevnimi skupnostmi obstaja zlasti v Trziču. Najslabše pa je sodelovanje med hišnimi sveti in krajevnimi skupnostmi v občini Radovljica, kjer niso uspeli postaviti niti odborov krajevnih skupnosti, zato ni govora o kakršnikoli dejavnosti teh krajevnih skupnosti.

Posebne težave imajo hišni sveti, ki upravljajo stare stavbe. Organizacije Socialistične zveze in krajevnih skupnosti so večkrat razpravljale o teh problemih in se pri-

družujejo akciji, da je potrebno spremeniti odstotek odvajanja najemnine v sklad za zidanje stanovanjskih hiš v korist starih stavb. Večina predlaga, da bi stanovanjske hiše, ki so stare več kot 60 let, sploh ne odvajale nobene najemnine. Nove hiše do pet let starosti pa bi odvajale 70% najemnine. Ta procent bi postopoma padal, tako da bi hiše stare od 55-80 let odvajale le še 5 do 10% najemnine.

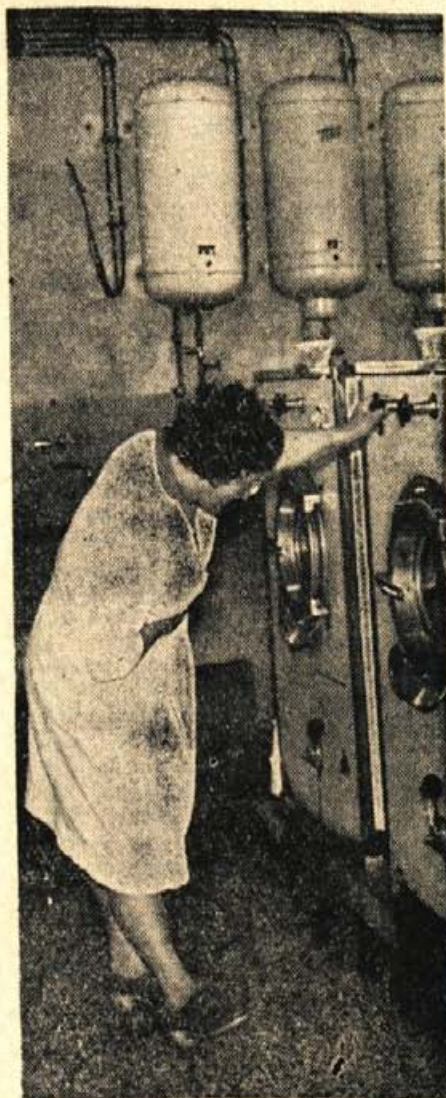
Vprašanje vzdrževanja starih stavb je izredno pereče. Posamezne stare stanovanjske stavbe propadajo, ker nimajo sredstev za popravilo, niti niso kreditno sposobne najeti posojilo. Na teh vprašanjih bi se morale krajevne skupnosti še posebej angažirati in izdelati temeljite analize, v kakšnem stanju so stare stanovanjske stavbe. Proučiti bo treba vprašanje, katere stavbe pridejo v poštev za popravilo in katere so tako dotrajane, da večja popravila iz ekonomskih razlogov ne pridejo v poštev. Za popravilo starih stavb bo nujno potrebno dobiti razen dohodka od najemnine še dodatna sredstva, da se te hiše vsaj za silo popravijo in da se tako prepreči nadaljnja škoda. V posameznih primerih bi celo prišlo v poštev, da se takšna stara stanovanja po nizki ceni prodajo, da bi potem lastniki stanovanj vložili v popravilo lastna sredstva.

Ko je komisija za družbeno upravljanje pripravljala material za to poročilo, so bile v teku volitve hišnih svetov in v precejšnjem številu, kjer gre za stare stavbe, ni hotel nihče prevzeti funkcije predsednika, gospodarja in blagajnika hišnega sveta. Menimo, da bi se morali krajevni odbori Socialistične zveze in krajevne skupnosti v zvezi s tem posebej angažirati.

Obraten pojav pa imamo v novih stanovanjskih stavbah, pri katerih se del najemnine mnogokrat troši zelo neracionalno. Blagajnikom včasih pa tudi predsednikom hišnih svetov se neupravičeno izplačujejo visoke nagrade, iz sredstev hišne uprave se plačuje čiščenje stopnišč itd. Zato bo potrebno do teh vprašanj zavzeti bolj odločne ukrepe in bolj kritičen odnos.

Krajevne skupnosti naj bi za potrebe hišnih svetov organizirale finančne servise in opravljale vse manipulativne posle s pristojnimi bankami, hkrati pa bi na ta način bila zagotovljena kontrola nad uporabo sredstev. Pri ustanovitvi finančnih servisov je pričakovati odpor pri nekaterih hišnih svetih v novih stavbah, medtem ko si vsi ostali želijo pomoč finančnih servisov. Menimo, da bi v tej smeri morali na občinskih ljudskih odborih napraviti odločnejše ukrepe in vztrajati na tem, da se pri krajevnih skupnostih formirajo taki finančni servisi in da se vključijo vsi hišni sveti v poslovanje teh servisov.

Več skrbi bo potrebno posvetiti tudi problemom podnajemniških odnosov, ker so ti čisto izkoriščeni in ker se jim kratijo določene pravice pri uporabi stanovanja. Nosilec stanovanjske pravice v stanovanju družbene lastnine čisto dobi od podnajemnika več kot sam plača najemnine za stanovanje. Zato bi bilo potrebno proti takšnim pojavom najostreje nastopiti.

Delavka v pralnici stanovanjske skupnosti
Vodovodni stolp

Menimo, da bi bilo potrebno, da občinski ljudski odbori zelo hitro izdajo potrebne odloke v zvezi z novimi predpisi, ki so izšli na področju urejanja stanovanjskih razmerij, stanovanjskih najemnin in oddajanj sredstev v stanovanjske sklade. Po teh novih predpisih so dane vse možnosti, da občinski ljudski odbori svoje odloke izdelajo tako, da bodo hišnim svetom v starih stavbah ostala večja sredstva na razpolago za vzdrževanje in popravilo teh stavb. Prav tako naj bi občinski ljudski odbori čimprej sprejeli odloke o najemninah za tiste koristnike stanovanj, ki se ukvarjajo z izdajanjem stanovanj, torej bi s temi odloki lahko hitro rešili tudi podnajemniške odnose in s tem v zvezi probleme, ki se pojavljajo.

Poravnalni sveti

Povsod tam, kjer so bili pri krajevnih skupnostih ustanovljeni poravnalni sveti, je njihovo delo zelo uspešno. Približno 70% zadev, ki bi se sicer obravnavale pred sodišči, so poravnalni sveti uspešno rešili in poravnali spore med strankami. V posameznih primerih se stranke pozivajo poravnalnega sveta za poravnavo sicer niso odzvale, niso pa potem spora nadaljevale pred pristojnim sodiščem. Zato menimo, da je tudi v teh primerih poravnalni svet vplival na sprte stranke pomirjevalno. Le v manjšem procentu poravnalnemu svetu ni uspelo rešiti sporov med strankami. Pri analiziranju dela poravnalnih svetov lahko ugotovimo, da se število poravnav, ki jih poravnalni sveti prejmejo od sodišč zmanjšuje, kar je posledica dobrega dela poravnalnih svetov. Razumljivo je namreč, da se sprte stranke težko odločijo za spor, če je ta spor treba reševati pri krajevni skupnosti oz. pri poravnalnem svetu krajevnih skupnosti, ker je razumljivo, da se o takih zadevah na področju krajevnih skupnosti razpravlja in se ve za spore. Posameznim ljudem, ki se prepirajo, je mnogo bolj nerodno obravnavati te spore v poravnalnem svetu kot pri sodišču. Zato menimo, da je potrebno delo poravnalnih svetov še naprej razvijati, da je potrebno opozarjati sprte stranke, da se je bolje in pametneje poravnati pri poravnalnem svetu, ker je praksa pokazala, da so sodišča v primerih, ko poravnalni svet ni dosegel poravnave, rešila zadevo v istem smislu, kot je predlagal poravnalni svet, samo s to razliko, da sta sprti stranki imeli na sodišču stroške, pri poravnalnem svetu pa bi se lahko poravnali brez stroškov. Menimo tudi, da ne bi bilo napačno razmisliti o tem, da bi poravnalni sveti začeli delati v preventivnem smislu, to se pravi, da ne bi čakali na razne spore, ki naj bi jih potem obravnavali na svojih sejah, temveč naj bi preventivno delovali v smeri izobraževanja ljudi, v smeri organiziranja raznih predavanj, vse z namenom, da se zavest ljudi dvigne na tisto višino, da ne bo prihajalo do posameznih sporov med ljudmi, ki so vendarle samo odraz nekulturnosti in odraz zaostalosti.

Vse stroške poravnalnih svetov nosijo krajevnih skupnosti, dejanski stroški za delo poravnalnih svetov niso veliki, ker člani poravnalnih svetov opravljajo večinoma svojo funkcijo brezplačno, nastanejo pa določeni stroški za administracijo, dostavo pošte itd. Ker gre pri vsem tem za splošno družbeno funkcijo, krajevnih skupnosti pa razpolagajo z zelo skromnimi sredstvi, bi bilo po našem mnenju potrebno za delo poravnalnih svetov dobiti posebne vires financiranja. Vsekakor pa priporočamo razpravo o delu poravnalnih svetov, razpravo v tej smeri, da bi poravnalni sveti začeli s preventivno dejavnostjo.

Organizacija krajevnih skupnosti

Menimo, da bi bilo prav, da plenum razpravlja tudi o organizaciji sedanjih krajevnih skupnosti in da bi bilo prav tudi na tem področju predlagati nekatere spremembe, ki bi lahko pozitivno vplivale na nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti. Po sedaj obstoječih predpisih o stanovanjskih skupnostih je organizacija naslednja: vsaka stanovanjska skupnost oz. krajevna skupnost ima svoj svet krajevnih skupnosti. Ta svet izvoli iz svoje srede svoj izvršni odbor; nadalje obstaja nadzorni odbor, tajništvo in komisije za posamezna področja dela. Menimo, da je takšna organizacija zelo zapletena in da bi bilo koristno za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti, da bi se sama organizacija spremenila. Verjetno bi bilo bolj prav, če bi krajevna skupnost imela organ, ki naj bi se imenoval ali svet krajevnih skupnosti ali kako drugače, ki bi imel svoje tajništvo in pa komisije za razna področja dela, bodisi stalne ali občasne.

Nekatere stanovanjske skupnosti so za delo na posameznih področjih ustanovile vslo komisij, od katerih delajo nekatere bolj, druge pa manj uspešno. Nekatere stanovanjske skupnosti pa izvršujejo vse delo samo preko izvršnega odbora.

Največ komisij je postavljenih za komunalno dejavnost, vzgojo in varstvo otrok, socialna vprašanja, gospodarstvo, družbeno prehrano, kontrolo finančnega poslovanja itd. Za posamezne gradnje pa so bili imenovani tudi gradbeni odbori.

Ceprav lahko ocenimo delo precejšnjega števila komisij kot pozitivno, vendar ni prav, da se dostikrat imenujejo komisije zaradi komisij samih. Krajevna skupnost naj bi imenovala komisije le za določene konkretne naloge. Komisija, ki nima prave vsebine in pogojev, zlasti materialnih, za delo, mora nujno postati pasivna, kar hromi delo krajevnih skupnosti, ker se izvršni odbor zanaša na delo komisije in obratno. Tako je n. pr. komisija za gospodarsko ali komunalno dejavnost preveč splošen pojem, zato takšne komisije težko najdejo pravo vsebino dela. Odlično pa se je recimo obnesla komisija pri krajevni skupnosti Plavž na Jesenicah za ureditev okolice stanovanjskih blokov. Iz komunalnega prispevka je dobila krajevna skupnost nakazana sredstva, s katerimi je kot dober gospodar razpolagala omenjena komisija. Rezultat dela te komisije in prizadevanja je bil, da se je vložen denar v odnosu na vrednost izvršenih del potrojil. Če pa bi isti komisiji postavil neko splošno nalogo brez prave materialne osnove, bi njeno delo prav gotovo ne bilo uspešno. Zato predlagamo, da se pri krajevnih skupnostih postavijo vsaki komisiji določene naloge, seveda z ustrezno materialno osnovo.

**Stanovavci
novega naselja
Ravnah pri Trzinu
so se sami lotili
urejevanja okolice**

Zbori volivcev - krajevna skupnost

Z razvijanjem krajevnih skupnosti vsekakor dobivajo tudi zbori volivcev večjo vlogo. Lahko bi rekli, da zbor volivcev s pojavom krajevne skupnosti dobiva značaj ljudskega parlamenta, značaj tribune, kjer občani - prebivavci nekega področja razpravljajo o svojih problemih, skupnih akcijah za reševanje teh problemov in podobno.

Do sedaj so zbori volivcev več ali manj kampanjsko sklicevani. Skliceval jih je predsednik ljudskega odbora po sklepu občinskega odbora z enotnimi dnevnimi redi za vse zbere volivcev in največkrat so ti zbori bili sklicani zaradi razprave o družbenem planu, zaradi izvolitve sodnikov - porotnikov ali raznih drugih kampanjskih akcij.

S pojavom krajevne skupnosti pa lahko zbori volivcev dobijo popolnoma drugačno

vsebino svojega dela, dnevni redi zborov volivcev so lahko veliko bolj pestri, prilagodeni razmeram posameznega področja itd. Na zborih volivcev, ki bi jih sklicevala krajevna skupnost, bi lahko razpravljali o programu dela krajevne skupnosti, o njenem predračunu dohodkov in izdatkov, o raznih drugih načrtih skupnosti in o vseh problemih, ki se pred krajevno skupnostjo pojavljajo in ki zahtevajo širše izmenjave mnenj, širše potrditve, širše razprave med prebivavci nekega področja.

Menimo, da bi krajevne skupnosti za vse svoje večje akcije, za vse pomembnejše ukrepe morali sklicevati zbere volivcev, da dobijo potrditev za izvajanje nekih ukrepov in podobno. Skratka, zbori volivcev morajo dobiti s pojavom krajevne skupnosti večjo vlogo, poglobljeno vsebino dela in ravno ti zbori volivcev morajo predstavljati dejansko

samoupravo ljudi na področju krajevne skupnosti.

Že v začetku smo rekli, da je krajevna skupnost samouprava ljudi za njihove dnevne potrebe, predvsem za družbeno reševanje problemov pomoči družini pri vzgoji, v gospodinjstvu, pri reševanju problemov standarda, socialno-zdravstvene zaščite itd. To je pravzaprav tudi področje krajevne organizacije Socialistične zveze, v kolikor smo vsi zainteresirani v občini, da se pravilno rešuje vprašanje vzgoje otrok, starih, bolnih, gradnja potov itd. To je vse sestavni del občinske politike.

Plenum okrajnega odbora SZDL naj bi o vseh teh problemih razpravljal. Predvsem pa izdelal jasne smernice o naslednjih vprašanjih:

1. Kako urediti vprašanje otroškega varstva v krajevni skupnosti, kako uskladiti ekonomske cene s prispevkom staršev oz. kako omogočiti vsem zaposlenim staršem varstvo in vzgojo otrok v času, ko so zaposleni.

2. Kako urediti odnose krajevna skupnost - občinski ljudski odbor in kako zagotoviti, da vse organizacije v komuni spoznajo, da je izgradnja krajevni skupnosti prav tako velik in pomemben problem, smoter in naloga komune kakor tudi boj za čimboljše delo v podjetjih za razvoj proizvodnih sil, za socialistične odnose med ljudmi itd.

3. Kako zagotoviti, da ne bo krajevna skupnost samo zadeva državljanov in njihovih sredstev, temveč tudi zadeva občinskega ljudskega odbora in njegovih sredstev ter delovnih skupnosti, to je podjetij in ustanov ter njihovih sredstev.

4. Kako zagotoviti, da bodo prebivavci krajevne skupnosti imeli možnost sodelovanja pri reševanju urbanističnih, komunalnih in drugih vprašanj pri ureditvi posameznih naselij.

5. Kako zagotoviti pravilno financiranje krajevni skupnosti, kako zagotoviti materialno osnovo za čim boljše delovanje in čim hitrejšo rast krajevni skupnosti.

Kranj, 8. aprila 1962